

Terugkoppeling Nazomer- & Midwintergesprekken

Wat is er opgehaald tijdens de gesprekken in 2022? Welke vragen en zorgen leven er bij inwoners?

Inhoud

1. Inleiding
2. Participatie activiteiten 2022
3. Nazomer- & midwintergesprekken
4. Opgehaalde input
5. Vervolgstappen

1. INLEIDING

Welkom

Geachte lezer,

In 2022 startte de gemeente Borsele met de informele participatie rondom de eventuele nieuwbouw van twee kerncentrales in Borssele.

In oktober is de gemeente gestart met het uitnodigen van inwoners voor Nazomer- & Midwintergesprekken om op te halen welke vragen en zorgen er leven bij inwoners. Burgemeester Gerben Dijksterhuis en wethouder Kees Weststrate hebben in de periode oktober tot en met december met inwoners uit de 15 dorpen in Borsele gesproken.

In dit document leest u hoe de gesprekken zijn georganiseerd en wat er opgehaald is aan input vanuit inwoners. Deze gesprekken zijn onderdeel van het informele participatietraject van de gemeente. Het formele participatietraject zal door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat in 2023 worden gestart.

De gemeente vindt het belangrijk dat inwoners, raadsleden, pers en andere belanghebbenden inzicht krijgen in welke activiteiten er georganiseerd worden en wat er opgehaald is.

2. PARTICIPATIE ACTIVITEITEN 2022

ACTIVITEITEN 2022

WELKE ACTIVITEITEN HEEFT DE GEMEENTE GEORGANISEERD VOOR INWONERS?

1. Nazomer- & Midwintergesprekken met inwoners →

- **Doel:** inzicht krijgen in wat er leeft per dorp op het gebied van eventuele uitbreiding kerncentrale
- **Opgehaalde input:** wensen, voorwaarden en eisen van inwoners in alle dorpen in de gemeente Borsele
- **Hoe:** middels het houden van informele kleinschalige Nazomergesprekken – & Midwintergesprekken
- **Wanneer:** 14 & 15 oktober, 22 november en 14 & 19 december 2022

2. Gesprekken grondeigenaren →

- **Doel:** inzicht krijgen in wat er leeft onder de grondeigenaren
- **Hoe:** middels keukentafelgesprekken
- **Wanneer:** oktober/november en december 2022

3. Enquête onder inwoners gemeente Borsele →

- **Doel:** inzicht krijgen in wat er speelt bij inwoners omtrent dit onderwerp
- **Hoe:** middels een digitale en fysieke enquête onder inwoners van gemeente Borsele
- **Wanneer:** november – december 2022

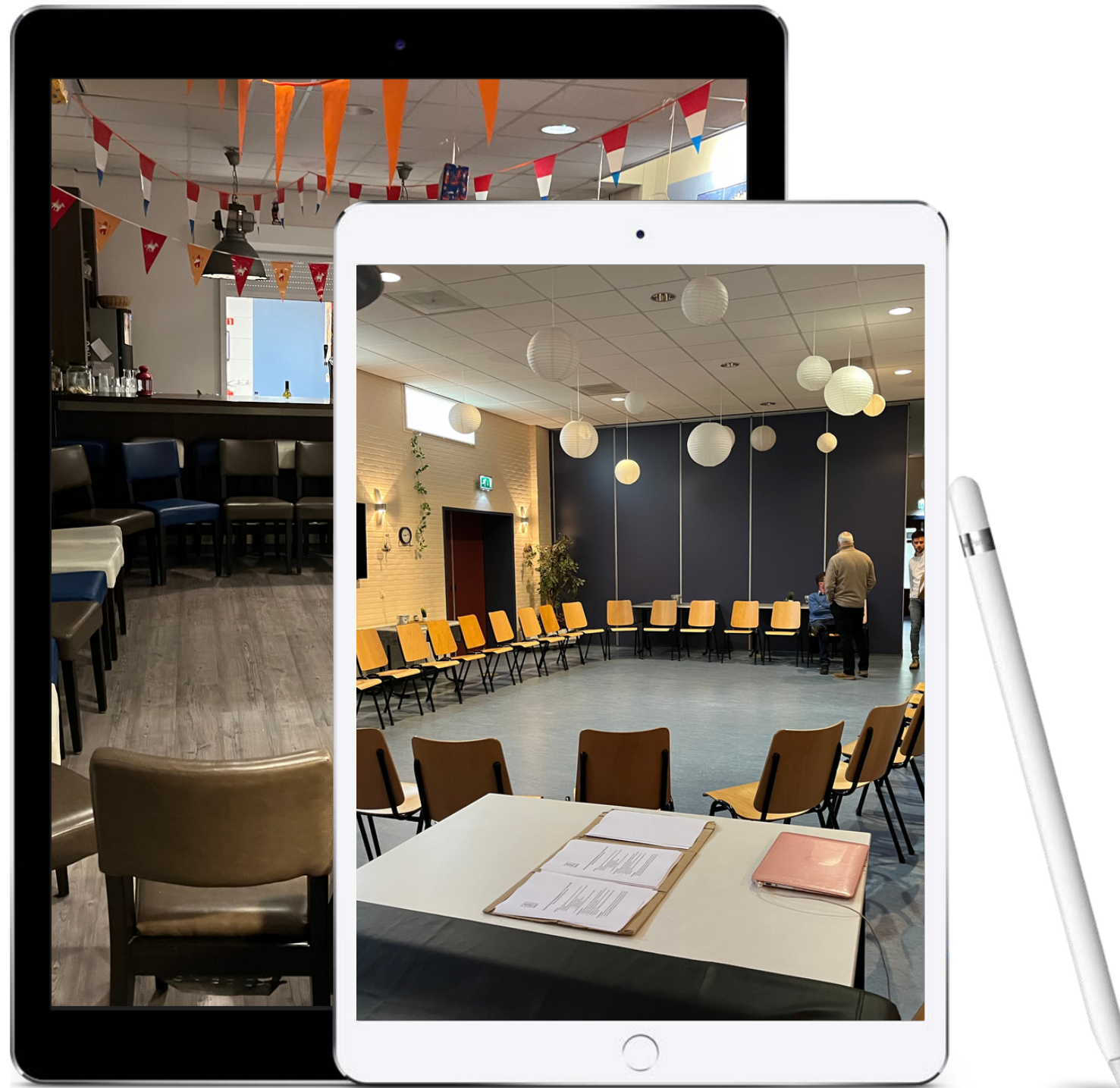
3. NAZOMER- & MIDWINTER GESPREKKEN

Opzet

Opbouw van de Nazomer- & Midwintergesprekken:

- Er is bewust gekozen voor een aantal van max. 20-25 personen per gesprek
- Op een laagdrempelige manier in gesprek gaan met inwoners (kringgesprek)
- In eigen omgeving van de inwoners
- Koffie, thee, fris & bolus/koek
- Inwoners kregen nadien een 'Meegeef A4 mee'

Nazomergesprek 1

14-10-2022 | 19.00 – 20.00

's-Heerenhoek

- Opkomst: 18 inwoners

Nazomergesprek 2

14-10-2022 | 21.30 – 22.30

Nieuwdorp

- Opkomst: 10 inwoners

Nazomergesprek 3

15-10-2022 | 9.30 – 10.30

Borssele

- Opkomst: 34 inwoners

Nazomergesprek 4

15-10-2022 | 11.00 – 12.00

Lewedorp

- Opkomst: 10 inwoners

's-Heerenhoek

Nieuwdorp

Lewedorp

Borssele

Midwintergesprek

22-11-2022 | 19.30 – 20.30

Driewegen

- Opkomst: 19 inwoners
- Dorpen: Ellewoutsdijk, Driewegen & Ovezande

Locatie Driewegen

In gesprek op locatie Driewegen

Midwintergesprekken

14-12-2022

Locaties

- Dorpen: 's Heer Abtskerke/Nisse (23), 's-Gravenpolder (15), en Heinkenszand (17)

Locatie 's- Heer Abtskerke

Locatie 's-Gravenpolder

Locatie Heinkenszand

Midwintergesprekken

19-12-2022

Locaties

- Dorpen: Hoedekenskerke/Kwadendamme (14) en Oudelande/Baarland (28)

Locatie Hoedekenskerke

Locatie Hoedekenskerke

Locatie Oudelande

Locatie Oudelande

Aankondiging Nazomergesprekken

Aankondiging

Vanaf 29 september 2022 zijn de aankondigingen voor de eerste sessies van de Nazomergesprekken gepubliceerd.

Communicatiekanalen

In eerste instantie zijn de Nazomergesprekken gecommuniceerd via;

- website gemeente Borsele
- social media kanalen gemeente Borsele
- lokale pers
- Borsels Bulletin in de Bevelandse Bode

Waar de aanmeldingen vrij laag waren, is er nog in sommige dorpen extra ge-flyered (mits dit organisatorisch haalbaar was i.v.m. de opstartende fase).

Daarnaast zijn alle dorpsraden geïnformeerd.

Aankondiging Midwintergesprekken

Aankondiging

Vanaf 25 november jongstleden zijn inwoners van 's-Heer Abtskerke, Nisse, Heinkenszand, 's-Gravenpolder, Hoedekenskerke, Kwadendamme, Oudelande en Baarland uitgenodigd om deel te nemen aan de Midwintergesprekken

Communicatiekanalen

In eerste instantie zijn de midwintergesprekken gecommuniceerd via;

- website gemeente Borsele
- social media kanalen gemeente Borsele
- Borsels Bulletin in de Bevelandse Bode

Daarnaast zijn de dorpsraden geïnformeerd.

Flyers

Omdat bij het ene dorp er direct veel aanmeldingen kwamen en bij het andere dorp niet, is er besloten om in sommige dorpen nog extra te flyeren. Het flyeren gebeurde in sommige dorpen (te) laat, waardoor sommige inwoners een klacht hebben achtergelaten. Mocht flyeren in de toekomst nogmaals nodig zijn, dan is de timing van verzending een extra aandachtspunt.

4.OPGEHAALDE INPUT

Inwoners aan het woord over **VERTROUWEN**

- De Rijksoverheid heeft zich niet van een beste kant laten zien als het gaat om zulke projecten. Denk aan Groningen, denk aan de Marinierskazerne in Vlissingen. Hoe gaat zij nu beloven wel haar afspraken na te komen?
- Ervaringen met TenneT zijn door de bank genomen hier zeker niet positief. Dit straalt af op de verwachtingen ten aanzien van de kerncentrales (teleurstelling en wantrouwen)
- Hoe gaat dit project lopen na de provinciale verkiezingen in maart?

Inwoners aan het woord over **EIGENAARSCHAP**

- Laat de gemeente de regie houden over het gebied en zorg voor een actieve houding naar inwoners.
- Zorg voor duidelijkheid over het eigenaarschap van de kerncentrales.
- Geen (buitenlandse) afhankelijkheid in het eigenaarschap van de kerncentrales.
- Biedt direct omwonenden de mogelijkheid om mede-eigenaar te worden.
- Zodra er met andere (grote) organisaties gewerkt wordt; leg afspraken vast en zorg dat ze nagekomen worden.
- Maak afspraken en leg ze professioneel vast. Bijvoorbeeld via convenanten. Monitor de afspraken of ze nageleefd worden.

Inwoners aan het woord over LANDSCHAP

Infrastructuur/technieken

- Behoud het mooie, unieke natuurgebied de 'Zak van Zuid-Beveland'; als we het hebben over 'groen'; maak een goed, realistisch gedegen plan. Groen gaat verder dan het plaatsen van 'boom'.
- Geen nieuwe/extra hoogspanningsmasten.
- Werk vooraf de infrastructuur heel goed uit, kunnen de huidige stations dit wel aan?
- Zet kernenergie om naar bijvoorbeeld waterstof, wind; voor- & nadelen in kaart brengen, maak een plan ook visueel; hoe ziet dit er uit voor ons landschap.
- Stel de kerncentrale ook af op klimaatverandering.
- Alles behalve koeltorens.
- Denk na over de infrastructuur; leg dit niet aan in de dorpen of zorg niet voor onnodige oponthoud.
- Laat het bouwverkeer niet door de kernen komen.
- Verwerk de kerncentrales in de omgeving, behoud de unieke natuur zoveel als mogelijk; in elke fase van het project.
- Betrek inwoners, agrariërs; zij kennen de lokale flora & fauna.
- Kijk naar andere technieken, in Finland zijn ze al heel ver.
- Harde grens Sloegebied, geen verdere uitbreiding richting de dorpen (Lewedorp, Borssele, 's-Heerenhoek en Nieuwdorp).
- Ontwikkel een groen overgangsgebied tussen de kerncentrale/onderstation en Sloegebied en de dorpen.
- Eventuele waterstoffabriek, nieuwe onderstations of andere ontwikkelingen dienen gedaan te worden in het Sloegebied, en dus niet in het overgangsgebied.

Inwoners aan het woord over OVERLAST

- Geen koeltorens.
- Geen nieuwe/extra hoogspanningsmasten.
- Integreer nieuwe werknemers in de cultuur; besteed hier aandacht aan.
- De milieuwetgeving werkt vaak met gemiddelden maar kijk ook naar de beleving van inwoners.
- Zorg voor goede huisvesting voor tijdelijke arbeiders.
- Pas de voorzieningen (en woningbouw) aan op de komst van 3000 tijdelijke werknemers tijdens de bouw en 800 medewerkers tijdens de exploitatie van de kerncentrales.
- We vrezen voor geluidsoverlast van hoogspanningsstations en -leidingen. De huidige wettelijke normen zijn ruim
Zet een monitoringsprogramma op dat over meerdere jaren geluid van onderstations meet.
- Regel het bouwverkeer goed en laat het bouwverkeer niet door de kernen rijden.
- Agrariërs ondervinden veel overlast van nieuwe hoogspanningsmasten. Bij het bewerken van grond raken GPS-systemen ontregeld. De communicatie en compensatie van TenneT is momenteel onder de maat.

Inwoners aan het woord over LEEFBAARHEID

- Als we groen compenseren; doe dit in de eigen gemeente.
- Behoud de Kaloot.
- Kijk ook naar leefbaarheid als het openhouden van bijv. de supermarkt in een dorp, het hebben van een huisarts op korte termijn; kijk niet enkel naar leefbaarheid op de lange termijn, investeer nu in je gemeente.
- Voorkom 'spookdorpen' en zorg voor een goed imago om te wonen en te werken in de gemeente Borsele (niet dat je als je nu je huis wilt verkopen, het niet kan omdat er sprake is van twee nieuwe kerncentrales).
- Begrijp dat inwoners met veel onzekerheid te maken krijgen; maak een goed plan voor wonen, faciliteiten, opleidingen en veiligheid.
- Maak een plan voor de toekomstige werknemers.
- Zet in op toekomstbestendig bouwen; voor jongeren en ouderen.
- Maak het gebied aantrekkelijk om te (blijven) wonen, nu en voor in de toekomst.
- Zorg dat werknemers in onze dorpen kunnen wonen, dat is goed voor de leefbaarheid en anders slibt de A58 misschien dicht.

Inwoners aan het woord over **LASTEN & LUSTEN**

- Werk aan een compensatieplan op korte termijn; compenseer inwoners direct, wat doet dit nieuws bijvoorbeeld nu al met de waarde van onze huizen?
- Laat direct omwonenden ook mee compenseren in de energieopbrengsten.
- Maak een leefbaarheidsfonds en laat dat beheren door inwoners.
- Zorg dat eigen inwoners gratis stroom krijgen of bijvoorbeeld allemaal aansluiting op een warmtenet.
- Investeer in middelen voor de energietransitie voor inwoners; financieer de 'aardgasvrij' transitie voor eigen inwoners en ondernemers.
- Maak 2 compensatieplannen; 1 financieel voor direct omwonenden, 1 vanuit een lokaal fonds
- Investeer eerst in eigen lokale faciliteiten die er nu zijn en nodig zijn voor de leefbaarheid van de inwoners die er nu leven.
- Tijdens elke fase dienen, wij, de inwoners direct gecompenseerd te worden, het zorgt nu al voor onzekerheid in ons leefgebied.
- Hoe weten we of de Rijksoverheid zich aan hun woord gaan houden?
- In de motie wordt genoemd door de minister 'proportionele vergoeding'; wat is dit precies? Wij hebben nu het gevoel of EZK dit er door heen gaat drukken.

Inwoners aan het woord over **VEILIGHEID**

- Zorg voor de veiligheid van het gebied, van de inwoners, zodra de kerncentrales er zijn, ook tijdens de bouwperiode.
- Zorg voor de veiligheid van de inwoners, zodra er bijvoorbeeld extra arbeiders komen; hoe gaan wij hen integreren in het gebied, zeker als er ook cultuurverschillen mogelijk zijn?
- Ga het gesprek aan over veiligheid; wat is veiligheid? Wanneer voelt wie zich veilig en hoe kan dat gerealiseerd worden? Moeten we weer terug naar schuilkelders?
- Geen onnodige hinder (geluidsoverlast én beleving), geluid kan binnen de wettelijke kaders blijven, maar dan kun je als inwoners nog steeds geluidsoverlast ervaren.
- Werk samen met de brandweer; zorg voor genoeg water in dit gebied.
- Stel dat wij het gebied uit moeten, hoe kan dit dan? Wij hebben niet veel uitgangswegen uit Zeeland.
- Vooraf alle veiligheidsroutes, vluchtroutes uitgebreid bespreken en laten testen door inwoners.

OVERIGE OPGEHAALDE INPUT

Wat vinden inwoners belangrijk?

COMMUNICATIE & PARTICIPATIE

- Biedt inwoners actuele, transparante informatie; betrek inwoners er actief bij.
- Betrek dorpsraden, jongeren.
- Voorkom onduidelijke communicatie.
- Inwoners willen een actieve rol zien van eigen gemeente.
- Laat informatie ook fysiek verzorgen; niet alle ouderen hebben toegang tot de digitale kanalen.
- Betrek jongeren; het is nu én straks hun leefgebied.
- Ga langs scholen en betrek kinderen bij dit project.
- Betrek ouderen; zij hebben ervaring met hoe de eerste kerncentrale gebouwd is; wat kunnen wij daarvan leren?
- Communiceer naar buiten dat het niet vanzelfsprekend sprekend is dat nieuwe kerncentrales hier kunnen komen (of 'welkom zijn'); het doet veel met ons gebied.
- Flyer op tijd, bereik meer mensen en meer jongeren.
- Maak een nieuwsbrievensysteem.

OVERIGE OPGEHAALDE INPUT

Wat vinden inwoners belangrijk?

ONDERNEMERS, OPLEIDINGEN & INNOVATIE

- Betrek lokale ondernemers; als je gaat adviseren, bouwen, uitvoeren, opleiden, zorgen, faciliteren; wat je ook doet, denk eerst aan je lokale ondernemers.
- Werk samen met HZ opleidingen uit; hoe kun je eigen inwoners omscholen tot werknemers?
- Betrek ziekenhuizen vooraf.
- Ga langs de lokale scholen; betrek kinderen en jongeren.
- Hier liggen kansen voor ons gebied; maak een plan bijv. 'De energieprovincie van Zeeland'.
- Laat de innovatieve kant van Borsele en dit project zien.
- Zet de opgewekte stroom slim door, bijv. naar Zeeuws Vlaanderen, eigen inwoners, eigen ondernemers.
- Laat EZK meer kennis delen, organiseer kennissessies, nu voor de inwoners. Wij weten nu te weinig.
- Deel lokale kennis; er zijn hier mensen die ervaring hebben als werknemer voor het Rijk, bij de kerncentrale die weten hoe het in Den Haag werkt of vanuit de inhoud; betrek zij er nu bij.

Wat vinden inwoners belangrijk?

Quotes van inwoners

"Wat is Veiligheid? Moeten we terug naar schuilkelders?"

"Voorkom een project zoals Marinierskazerne, houd belofte"

"Hoe meet , waardeer je 'Leefbaarheid', dat is veel meer dan enkel een financiële compensatie."

"Het is ons gebied. We hebben hier al zoveel industrie. Het Rijk moet over de brug komen. Maar dan verwachten we wel meer dan een vergoeding voor een Wipkip."

"Behoud de Kaloot."

"Onze supermarkt staat op sluiten. Er is nu geen huisarts. Ook dat is leefbaarheid. Neem dat mee, ook voor de huidige generatie."

"Wij verwachten een actieve rol van de gemeente Borsele."

"Koelwater is nu af en toe al een probleem, hoe gaat dat straks met mogelijk twee nieuwe kerncentrales erbij?"

"Waar gaan we straks al die medewerkers laten wonen?"

"Alles behalve koeltorens"

"Ik heb gesproken met diverse jongeren in het dorp. Wij zijn niet zozeer tegen kerncentrales, maar wordt er gekozen voor rendement of veiligheid? Wordt er ook gekeken naar een optimale situatie als het om veiligheid gaat? Op elk gebied?"

"Breng de minister hierheen en laat hem dit gebied zien, inclusief de huidige overlast."

"Wat als er iets gebeurt met dit gebied, kijk naar Rusland en de situatie daar. Dan zijn wij gewoon weg. Dit is landelijk belang maar laat het Rijk beseffen dat wij absoluut niet zomaar 'voor' zijn omdat er hier al een Kerncentrale staat."

5. VERVOLGSTAPPEN

PARTICIPATIE 2023

Vervolgstappen

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is verantwoordelijk voor de formele participatie; zij hebben Borssele uitgekozen als voorkeurslocatie.

De gemeente gaat ook samen met inwoners een eigen traject starten. De rol van de gemeente is om op te halen wat er bij de eigen inwoners leeft. We treden als belangenbehartiger namens onze inwoners op richting de Rijksoverheid. Meer informatie over de stappen van de gemeente volgt binnenkort.

Heeft u vragen ? Neem contact met ons op via kernenergie@borsele.nl of 0113 238 383.

MEER INFORMATIE?

Ga naar www.borsele.nl/kernenergie.

